

Weerzien van de oude kameraden voor het station Eindhoven

„Carillon II” alarmeerde

30.000 man

**Aantal
kleinverlofgang
werd in dienst
teruggeroepen**

WIE dinsdag 18 november de radio aanzette om naar de nieuwsberichten te luisteren, hoorde als eerste bericht de volgende mededeling: „Bepaalde groepen dienstplichtigen moeten zich onmiddellijk naar hun onderdeel begeven in verband met een alarmoefening. De oproep volgt dadelijk na het weerbericht.”

De enkele minuten later voorgelezen oproep luidde:

„Hier volgt een belangrijk bericht voor bepaalde groepen, die met klein-verlof zijn. Het houdt verband met de alarmoefening Carillon II, die bevolen is voor de Koninklijke Landmacht. Het bericht is bestemd voor de dienstplichtigen met klein-verlof, die zijn ingedeeld bij 16 Batinf te Oirschot, de 12 Afdva te Oirschot en het wapen van de verbindingdienst. Deze dienstplichtigen behoren tot de lichtingsploeg 57-II, die 28 september jl. met klein verlof is gezonden en 57-I, die 7 november jl. met klein verlof is gezonden. Namens de Minister van Oorlog gelast de Chef van de Generale Staf deze dienstplichtigen zich onmiddellijk te melden bij hun onderdeel van herkomst, zoals dit is aangegeven op hun klein-verlofpassen.”

stelling tot vorig jaar werd ditmaal geen geconcentreerde opmars, gebaseerd op een centrale verkeersregeling, uitgevoerd. Elk onderdeel, kon, rekening houdende met het marsschema, uitrukken naar de hem aangewezen plaats in het verzamelgebied. Dank zij deze decentralisatie (een les uit de oefening Torenklok III) kon met een zeer eenvoudige verkeersregeling worden volstaan.

Maar om het de commandanten weer wat moeilijker te maken, moesten zij ditmaal rekening houden met vijandelijke luchtactie. En zo kon het gebeuren, dat troepen, die op het punt stonden, de legerplaats Oirschot te verlaten, plotseling luchtalarm kregen en in de loopplas de schuilplaatsen op de Oirschotse heide moesten opzoeken. En ook overkwam het een bataljonscommandant bij de brug te Arnhem, dat een overigens zeer klein deel van zijn troepen al aan de overkant was, toen de

DAARMEDE was dan in de openbaarheid getreden de alarmoefening „Carillon II”. Evenals de verleden jaar gehouden oefening „Torenklok III” had zij ten doel, na te gaan, of in vredetijd getroffen voorbereidingen om de landstrijdkrachten zo spoedig mogelijk gevechtsgereed te maken, inderdaad juist waren, dan wel verbetering behoeften.

Vrijdags te voren had de Chef van de Generale Staf reeds een verhoogde paraatheid gelast, op grond waarvan de betrokken commandanten een aantal maatregelen hadden getroffen. Dinsdags kwam de hierdoor opgeroepen spanning tot een snelle ontlading, toen 's morgens half 5 het bevel „volledige paraatheid” uitging, per radio om zeven uur (en vervolgens vijf maal met tussenpozen van een uur) een aantal kleinverlofgangers werden teruggeroepen en om 10 uur de vijandelijkheden uitbraken.

Aan Carillon II namen, behoudens enkele staven, alleen onderdelen van 1 Lk deel, te weten de 4e Divisie, enkele onderdelen van de in opbouw zijnde 1e Divisie (samengevoegd tot een gevechtsgroep) en de parate legerkorpsgroepen, in totaal ongeveer 30.000 man en 3000 voertuigen.

Opmars begonnen

IN de morgen van de 18e november begon deze troepenmacht haar opmars naar het oosten des lands. In tegen-

★

Uitbundige begroeting in de legerplaats Oirschot: „Wacht even, we komen zo!”

brug door vijandelijk bombardement werd vernield. Wat te doen? Hij maakte handig gebruik van het verkeersplein in Arnhem-Zuid, verspreidde het bataljon in de omgeving en ontwierp staandevoets een nieuw opmarsplan, langs andere wegen. Ook de brug bij Zutphen werd op deze manier in de loop van de morgen uitgeschakeld, hetgeen voor de uit het Noorden komende troepen stagnatie opleverde. Verder werd verondersteld dat twee verbindingscentra zouden zijn vernield, waardoor een groot aantal verbindingen niet meer kon worden gebruikt.

Voor de militairen, die niet direct met de commandovoering te maken hadden, mocht een en ander hierdoor wel eens chaotisch lijken en men kon vaak pas achteraf de toedracht van de zaak begrijpen.

Klein verlofgangers snel terug

MAAR laten we nu, terwijl de opmars naar het oosten zich op deze mistige november-morgen in beweging heeft gezet, eens een kijkje nemen voor het station Eindhoven, waar de hun zware plunjekak torsende kleinverlofgangers zich in de loop van de ochtend verzamelden. Daar het hier een proefneming gold, waren niet alle kleinverlofgangers van de twee naar huis gezonden lichtingsploegen opgeroepen, maar alleen die van de met name in het radiobericht genoemde onderdelen. In totaal betrof het hier ongeveer 500 man.

GERUCHTEN

BIJ Carillon II heeft ook het gerucht zijn rol gespeeld, een gevaarlijke factor bij een krijgsmacht in opmars. Hoe gevaarlijk, dat hebben enkele onderdelen tot hun schade geleerd. Er ging dan een gerucht langs de opmarswegen, dat de brug bij Deventer was vernield. Enkele commandanten wijzigden in verband daarmee hun marsroute en gingen richting Zutphen. Maar toen ze daar aankwamen, bleek juist te Zutphen de IJsselbrug uitgevallen te zijn. Het gerucht had zijn werking gedaan....

In de hall van Eindhovens station ontmoetten wij om 11 uur des morgens een grote groep Limburgse Jagers en Veldartilleristen en wij kunnen echt niet zeggen, dat ze mistroostig of terneergeslagen samenhoeken.

Nee, het was meteen volop „ouwe hap” onder elkaar, met dreunende schouderlagen, met grapjes in zangerig Limburgs, die daverend gelach veroorzaakten. Zo in de trant van: „Sjefke, waar hedde oew kinderwaogen gelate?” „Man, die steet in de fietsenstalling!”

De meesten hadden 's morgens al in de werkplaats of fabriek gestaan of waren aan het werk op het land, toen het radiobericht doorkwam.

In de fabrieken werd het dadelijk opnieuw omgeroepen en wie het aanging, meldde zich bij zijn baas. Over de akkers klonk de roep van bezorgde moeders. „Jan, waar zit je? Je moet weer in dienst, het is net omgeroepen! Jan, Jááááááán, thuiskomen...!”

Ja, daar kwamen ze: soldaat I Sanders uit Eindhoven, soldaat Teunissen uit Valkenswaard, soldaat Roosen uit Goirle, korporaal Prinsen uit Boxtel, soldaat I Van de Pol uit Goirle, soldaat Jansen uit Venlo, soldaat I Josten uit Helden, luit. Van Lieshout (die net één dag bij Philips was en kennis stond te maken met zijn nieuwe chefs, toen de alarmmelding kwam) en al die anderen. Bij tientallen

verdwenen ze in de bus naar de legerplaats.

Toen de eersten daar aankwamen, stonden enkele onderdelen net gereed om hun lange tocht naar het oosten te beginnen en daar was nog gelegenheid voor een stormachtige verwelkoming.

„Wachten jullie even? We zijn zó terug van de fourier” riepen de kleinverlofgangers en stormden, na talloze handen geschud te hebben, langs de wachtende voertuigen naar hun compagnie. Maar wachten, nee, dat ging niet. Terwijl zij dekens, wapens en gasmaskers ontvingen, reden buiten de colonnes de poort uit....

In totaal moesten bij 16 BLJ 156 kleinverlofgangers opkomen. Ze kwamen die morgen geleidelijk binnen, zodat er om kwart voor drie 127 man naar het verzamelgebied vervoerd konden worden. Daarna arriveerden er nog 25, die later op de dag verplaatst werden. Twee bleken ziek, één mocht wegens bijzondere omstandigheden naar huis, zodat er één, zegge en schrijve één, Limburgse Jager overbleef, waar men niets van hoorde. De cijfers bij de 12 Afdva gaven ongeveer hetzelfde beeld. Hier waren er twee, die tenslotte op het appel ontbraken.

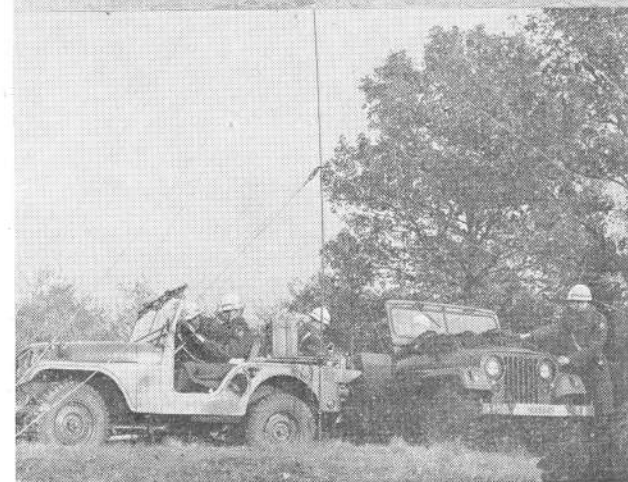
In de loop van de avond waren alle kleinverlofgangers bij hun onderdeel aangekomen en ingedeeld in hun organieke functie. De enkele malen herhaalde oproep via de radio had uitnemend gewerkt. De vroeg in de morgen bovendien nog verzonden expresse-brieven aan alle betrokkenen zullen deze vermoedelijk niet meer ontvangen hebben.

In het verzamelgebied

TOEN wij in de loop van de dag van Oirschot naar het verzamelgebied in het oosten des lands reden, zagen wij overal het bekende en vertrouwde beeld van een legerkorps in opmars. Daar stonden weer op alle kruispunten de mannen van de Kon. marechaussee voor de regeling van het verkeer, terwijl hun radioposten elkaar onderling op de hoogte hielden met de te verwachten colonnes. Daar waren al vroeg in de morgen de mannen van de luchtdoelartillerie, met hun stukken, in stelling gekomen ter verdediging van belangrijke kunstwerken, zoals bruggen en viaducten. En daar reden met kleine groepen (pakketten, zoals ze genoemd worden) de onderdelen van 1 LK naar hun opstellingsplaats, nu eens snel vorderend, dan weer kampend met onverwacht optredende stoornissen, veroorzaakt door de vijandelijke luchtmacht. Onze Kon. Luchtmacht speelde het spel zeer reëel mee, kwam precies op tijd boven te bestoken objecten en gaf de troepen duidelijk het inzicht, dat vóór hen zich iets afspeelde waarmee zij direct te maken zouden krijgen.

Het uitvallen van de bruggen bezorgde enkele onderdelen stagnatie in hun opmars, zodat zij later op de plaats van bestemming arriveerden dan voorzien was. Na een door de bc haastig geïmproviseerde zwerftocht door de Betuwe maakten wij in het avondlijk duister, ergens in de bossen van de Achterhoek, de aankomst van 16 BLJ mee. Langer dan verwacht werd hadden de kwartiermakers, alle csm's van de compagnieën, onder commando van kapitein Kaya, gewacht tot eindelijk in de verte een lange stippellijn van koplampen opdoemde. Toen konden de handen uit de mouw worden gestoken, elke compagnie werd snel en zakelijk door haar csm naar het bivak gebracht, waar de nacht zou worden doorgebracht.

En zo ging het overal langs de Duitse grens, met dien verstande, dat een aantal infanterie-bataljonscommandanten, toen ze op de plaats van bestemming aankwamen, een nieuwe opdracht ontvingen voor een nieuwe verplaatsing, niet bepaald vlak in de buurt. Hetgeen de oude zegswijze dat het pad eens krijgsmans niet over rozen gaat, eens te meer bevestigde. De gehele nacht bleef het onrustig in het verzamelgebied. Troepen kwamen en gingen.

Van boven naar beneden:

Vierling-mitrailleur in stelling te Zutphen

Colonne van 16 BLJ gereed om af te marcheren

Verkeerspost van de Kon. Marechaussee nabij de Wittenberg

Hier zag men onderdelen in legering gaan, met schildwachten waakzaam in de donkere nacht, elders trok men weer verder naar een nieuwe bestemming in den lande. Ons legerkorps was met recht: paraat!

Nadat de volgende dag het einde van de alarmoefening was bevolen, spraken wij nog met de Chef van de Generale Staf, luit-generaal Le Fèvre de Montigny. De generaal toonde zich tevreden over het verloop van de alarmoefening. De berichtenwisseling, vorig jaar nog een struikelblok, functioneerde nu naar behoren. Men heeft zeer goede ervaring opgedaan met het oproepen van kleinverlofgangers. Het tempo waarin zij opkwamen is zeker niet tegengevallen. Door de decentralisatie van het vervoer uit de vredesgarnizoenen is een aanmerkelijke tijdswinst geboekt. De zekerheid, dat de parate troepen op de juiste tijd hun plaats van bestemming zullen bereiken, is aanzienlijk vergroot.

R.